

เจ้ามือหายไต้ดิน : ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลทางการเมือง

นางสาว นฤมล นิตยจินต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-2898-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017814 117356283

ILLEGAL LOTTERY BROKERS : A CASE STUDY OF POLITICAL INFLUENCE

Miss Narumon Nittayachin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-2898-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เจ้ามือหอยใต้ดิน : ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลทางการเมือง

โดย

น.ส. นฤมล นิตยจินต์

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

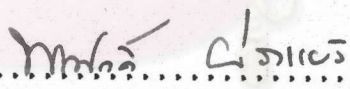

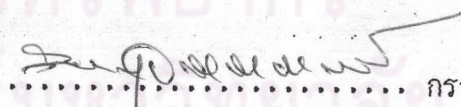
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. อถรร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุณ สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจิตธานารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นฤมล นิตยจินต์ : เจ้ามือหวยใต้ดิน : ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลทางการเมือง (ILLEGAL LOTTERY BROKERS : A CASE STUDY OF POLITICAL INFLUENCE) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 153 หน้า. ISBN 974-579-2898-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทดสอบอำนาจและอิทธิพลของเจ้ามือหวยใต้ดินจากปัจจัยทางด้านพื้นฐานในการดำรงชีพ ปัจจัยทางด้านวิกฤตการณ์ ปัจจัยทางด้านการให้ความคุ้มครองและอิทธิพล และปัจจัยทางด้านการให้บริการสาธารณะ วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านพื้นฐานในการดำรงชีพ ปัจจัยทางด้านวิกฤตการณ์ และปัจจัยทางด้านการให้บริการสาธารณะนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เจ้ามือมีสถานภาพสูงกว่าชาวบ้านและตำรวจ แต่มีได้มีสถานภาพสูงกว่านักการเมือง ส่วนปัจจัยทางด้านการให้ความคุ้มครองและอิทธิพลนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เจ้ามือมีอำนาจและอิทธิพล

อำนาจและอิทธิพลทางการเมืองของเจ้ามือหวยใต้ดินมีลักษณะของความสัมพันธ์สามเส้า กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหวยใต้ดินกับชาวบ้านทำให้เจ้ามือหวยใต้ดินมีสถานภาพเป็นผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจและอิทธิพล ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหวยใต้ดินกับนักการเมืองทำให้เจ้ามือมีสถานภาพของการเป็นคนกลางที่มีอำนาจอิทธิพลทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหวยใต้ดินกับตำรวจทำให้เจ้ามือเป็นผู้อุปถัมภ์

นอกจากนี้ การที่เจ้ามือหวยใต้ดินมีสถานภาพเป็นผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจอิทธิพลและเป็นคนกลางที่มีอิทธิพลทางการเมืองนั้น มิได้เป็นเป้าหมายในตัวเอง แต่เจ้ามือหวยใต้ดินใช้สถานที่แตกต่างดังกล่าว เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย คือการปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์จากการประกอบการธุรกิจหวยใต้ดิน

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

NARUMON NITTAYACHIN : ILLEGAL LOTTERY BROKERS : A CASE STUDY OF
POLITICAL INFLUENCE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHEW
Ph.D. 153 pp.

This research aims at testing the power and influence of illegal lottery brokers in terms of basic means of subsistence, subsistence crisis insurance, protection and influence as well as collective patron services.

The findings discover that the basic means of subsistence, subsistence crisis insurance and collective patron services make illegal lottery brokers higher socio-economic status than villagers and policemen but never higher than politicians. The only term of protection and influence leads the illegal lottery brokers to influence.

The power and influence of illegal lottery brokers are tri-dimensional, that is, the relationship between illegal lottery brokers and villagers make the illegal lottery brokers powerful and influential patronage. The relationship between illegal lottery brokers and politicians make them brokerage who are influential in politics. They are patronage in relationship between them and policemen.

Besides, the status of illegal lottery brokers, patronage, influential patronage and political influential brokers are not end in itself. They use tri-dimensional status as means in order to protect and defend the interest of illegal lottery bussiness.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

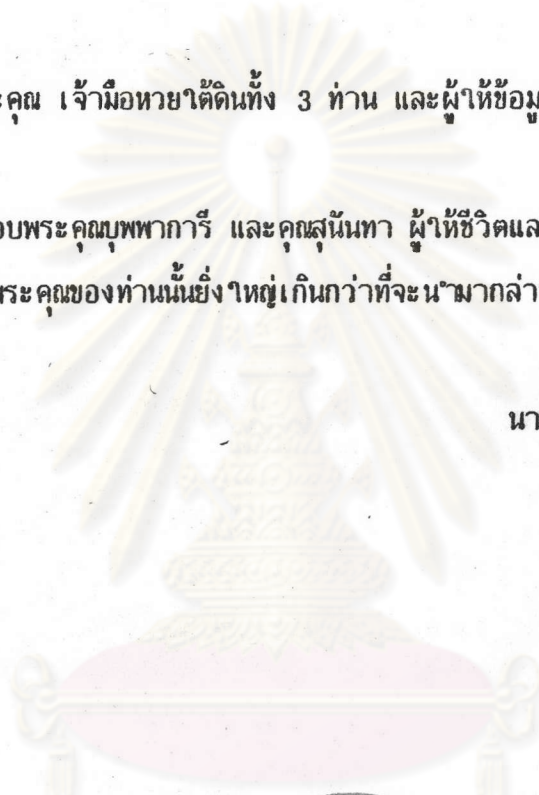
กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ เจ้ามือหายไต่ดินทั้ง 3 ท่าน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 ท่าน ผู้เป็นครูของ ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณบุพการี และคุณสุนันทา ผู้ให้ชีวิตและ เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยแสวงหา ความหมายของชีวิต พระคุณของท่านนั้นยิ่งใหญ่เกินกว่าที่จะนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

นางสาวนฤมล นิตยจินต์

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
แนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลและอำนาจในความสัมพันธ์	
เชิงการแลกเปลี่ยน.....	22
แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพลในระบบอุปถัมภ์.....	25
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์ ผู้รับการอุปถัมภ์คนกลาง.....	25
แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
สรุปการนำแนวความคิดมาศึกษาวิจัย.....	45
ระดับการวิเคราะห์.....	45
ตัวแปรอิสระ.....	45
ตัวแปรตาม.....	47

	หน้า
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	51
เทคนิควิธีวิจัย.....	51
การเลือกพื้นที่ในการวิจัย.....	51
การเลือกประชากรในการวิจัย.....	52
ขั้นตอนวิธีศึกษาวิจัย.....	54
การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม.....	54
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
แนวความคิดพื้นฐานการวิจัย.....	61
4 ขบวนการหาชาติดิน.....	67
ฝ่ายบริหาร.....	69
ฝ่ายประสานงาน.....	73
การประสานงานระหว่างเจ้ามือกับเจ้ามือ.....	73
การประสานงานระหว่างเจ้ามือกับตำรวจ.....	77
ฝ่ายบริการ.....	86
พนักงานตรวจโทษ.....	87
แผนกธุรการ.....	90
ฝ่ายการเงิน.....	94
สรุป.....	98
5 อำนาจและอิทธิพลของ เจ้ามือหาชาติดิน.....	99
สถานการณ์ : คุณสมบัติพื้นฐาน.....	101
ความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ.....	104
การใช้หรือแสดงปัจจัยพื้นฐาน.....	114
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับชาวบ้านในปัจจัยวิกฤตการณ์... ..	121
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับตำรวจ.....	124
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับนักการเมือง.....	125

	หน้า
ปัจจัยทางด้านการบริการชุมชน หรือสาธารณะ	126
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับชาวบ้าน.....	127
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับตำรวจ.....	129
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับนักการเมือง.....	130
ปัจจัยทางด้านการให้ความคุ้มครองและอิทธิพล.....	132
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับชาวบ้าน.....	133
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับตำรวจ.....	136
ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับนักการเมือง.....	138
6 สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ	142
ผลการวิเคราะห์.....	142
ปัญหาในการนำทฤษฎีมาวิเคราะห์.....	147
ข้อเสนอแนะ	150
บรรณานุกรม.....	150
ประวัติผู้เขียน.....	153

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1.1	สายสัมพันธ์ของหาย เกื้อหนุนในการแปรเป็นระบบหัวคะแนน.....	7
2.1	โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์.....	33
2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในสมมติฐานการวิจัย.....	50
3.1	ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.2	กลไกกระบวนการเชื่อมสาเหตกับผล.....	61
4.1	หน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร.....	72
4.2	โครงสร้างการออกตัว.....	75
4.3	แสดงเหตุการณ์ ณ ที่ทำการทุก ๆ วันที่ 1 และ 16 ของเดือน.....	96
4.4	แสดงเหตุการณ์ ณ ที่ทำการทุก ๆ วันที่ 2 และ 17 ของเดือน.....	97
6.1	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในสมมติฐานการวิจัย.....	148
6.2	ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	149

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย